

Tyvännön Lahdenta'an miekanhiontakivi.

[Kiven pohjapiirros ja 3 valokuvaa
(5 filmiä)].

Syksyllä 1947 ilmoitti ylioppilas Riitta Hannula allekirjoittaneelle, että n. 200 - 300 m:n päässä Lahdentaan kartanosta Hämeenlinnaan päin on Tyrvännöstä tulevan valta-
maantien oikealla (järven) puolella, sillä kohtaa, missä tie tulee lähemmäksi Vanajaveden Kirkkovalkaman lahtea, aivan lähellä tietä ja tien jyrkähkön mutkan kohdalla iso, pöytä-
mäinen maakivi, jossa on ns. miekanhiontauurteita ja muitakin hionnan jälkiä.

Käydessäni kesäkuussa 1948 Lepaalla kävin kiveä katso-
massa. Se on lähes 3 metriä pitkä ja leveimmältä kohdaltaan n. 1,75 m leveä, matala, tasapäinen kivi, sarvivälkegneisiä, Vanajaveden vanhassa rantapenkereessä, nyt kai n. 3 m järven pintaa ylempänä. Siinä on kaksi selvää, kourumaista hiontauurretta (ks. pohjapiirrosta), läntisempi n. 55 - 50 cm pitkä, 4 cm leveä ja 3,2 cm syvä, itäisempi n. 50 cm pitkä, n. 3 cm leveä ja n. 1 cm syvä. Aivan vähäinen hiottu uurre, n. 12 cm pitkä, 2 cm leveä ja tuskin 1/2 cm syvä, on vielä kiven leveässä itäosassa; sen koillispuolella on lyhyt uurre, joka ei kuitenkaan ole hiottu. Samoin on lähellä kiven länsikärkeä, ensinmainitun uurteen länsipuolella, sen kanssa lähes samansuuntainen uurre, joka tuskin on hiottu, joskin se on niin jäkälöitynyt, ettei tätä voi varmuudella nähdä.

mitä epävarmuutta
pitäisi mainita.

Toiseksi mainitun uurteen kohdalla ja sen molemmin puolin on myös leveänsoikeita, loivasti kuoppamaisia hiontapintoja, joista varsinkin itäisin on siksi syvä, että sadevesi siinä säilyy melkoisen kauan. Nämä hiontapinnat ovat jäkälättömiä ja näyttävät melkoisen tuoreilta. Tämä voi johtua siitä, että sadevesi seisoo niissä. Olisivatko ne vain lapionhionnan jälkiä? Tai olisiko hämäläisosakunnan Tyrvännön retkikunta, jonka viimekesäisen paikallakäynnin aikana kivi löydettiin, kiveä puhdistanut? - Samoin on laita "miekanhionta-uurteiden", joihin myös kerääntyy sadevettä. Syvimmän, läntisimmän uurteen hieman ylempänä oleva pohjoiskärki, jossa vesi ei pysy, oli kuitenkin jäkälöitynyt. Kiven leveän itäosan pohjoisreuna näyttää olevan myös, mikäli jäkäläpeitteeltä saattaa nähdä, osaksi hiottua, mutta niin tasaisesti, ettei vettä sille kohtaa kokoontu.

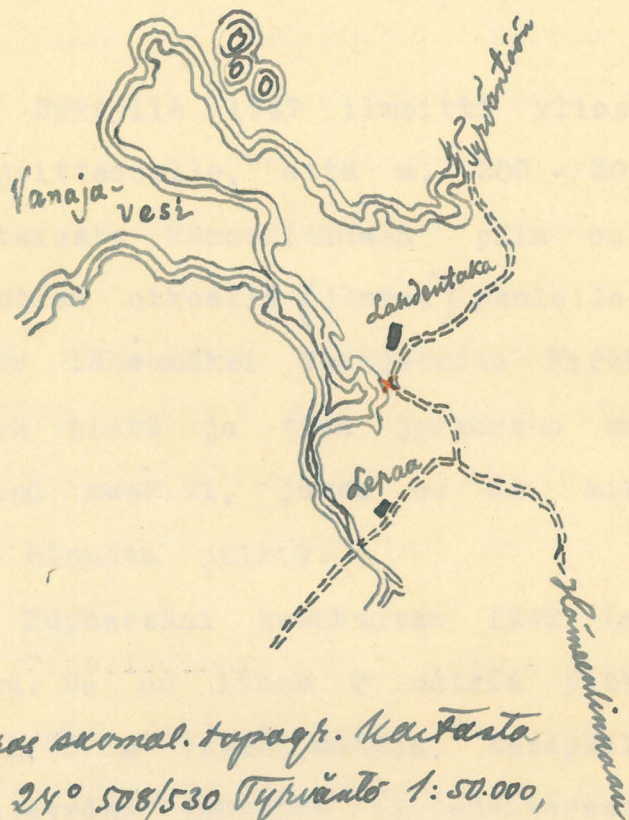
Vanhoja paikkakuntalaisia, jotka mahdollisesti olisivat tienneet kivistä jotakin, ei seudulla enää asu.

Kirkkovalkaman miekanhiontakivi on toistaiseksi kolmas maastamme tavattu. Molemmat toiset ovat myös Etelä-Hämeestä, Lammilta, ja lähellä järven rantaa (ks. Nils Cleve, Ett par tavastländska "svärdslipningsstenar", Finskt Museum 1934, s. 1-5).

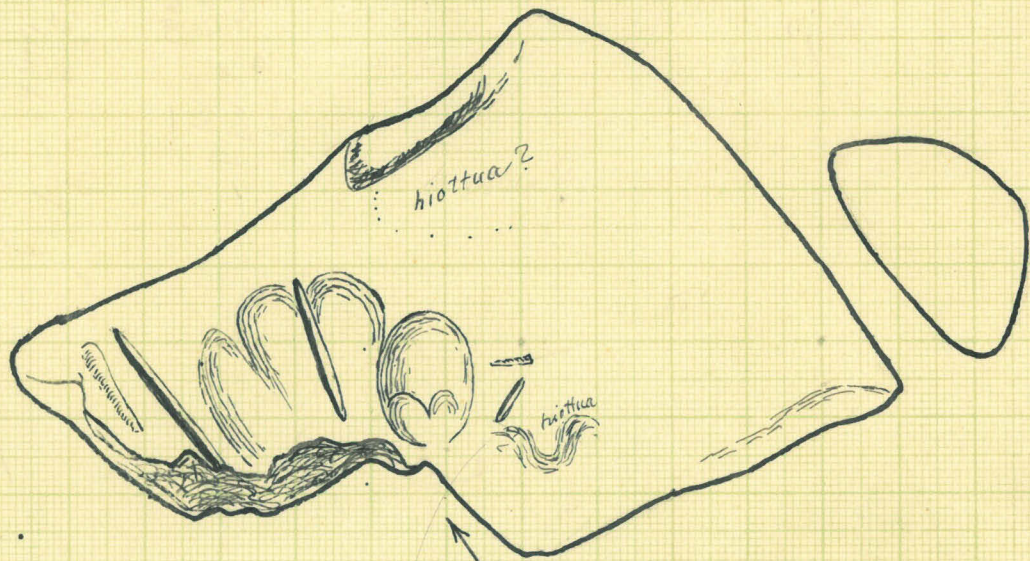
Uhrikuppeja pitää Sophus Müller tulenkairauksen kiveen ikuistutettuina symbooleina. Symbolisoisivatko tällaiset uurteet samoin kitkavalkeaa?

Paikalla kävin 20. p. kesäk. 1948.

Arne Ayräpää

Petitpiirros skomal. topogr. kartasta
 6795/6800 24° 508/530 Tyrväntö 1:50.000,
 osoittava muinaisjäätöksen pai-
 kaa, joka on merkitty pun. vinoristillä.

Syrväntö, Lahdentaka
Kirkkovalkaman "miekkahiontakivi"

0 25 50 75 100 200 cm

Aarne Äyräpää
20. VI. 1948.

Jyväskylän Laudentaan „miekanhiontakivi.“

Laudentaan Kirkkovalkamaa onie-
keanhiöntakivi vastamaantieltä, joks.
edästä joäni.

L. 14805.

Sama kivi leateesta (tummempi
kopia alis parempi)

L. 14806 a, b.

Sama kivi polyorisesta (tummempi
kopia alis parempi)

L. 14807 a, b.